

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣΥΝΗΣ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

Ο Πρωτόκλητος στάς Πάτρας. Τά θαύματά του. Μαξιμίλλα και 'Ανδρέας. Τό μαρτύριο του 'Αποστόλου. Δραματικώτατες σκηνές. Ο Αιγεάτης στάς Ψηλά 'Αλώνια. Τι γράφει έ περιηγητής Σπέν. Τά τιμια λείψανα του 'Αγίου. Περιπέτειες τής κάρας του. Θωμάς έ Παλαιολόγος και έ καρδιολόγος Βησσαρίων. Ο ναός του 'Αγίου στάς Πάτρας κ.τ.λ. κ.τ.λ.

II

Συνεχίζουμε και σήμερα τήν εξιστόρησι τής ζωής του Πρωτοκλήτου 'Ανδρέου.

Τό καιρό εκείνο οι Πάτριαι ήσαν ή πολυανθρωποτέρα πόλις τής Ελλάδος, δυναμοστή για τόν πλοῦτο της, τούς ναούς της και τ' αγάλματά της. Στάς Πάτρας έλατρευέτο πανό ή μωσ ή θεά τών έρωτων 'Αφροδίτη και έ άρχηγός τών Μαινάδων Βάχχος. Στους ναούς τών έγίνοντο πολλά έκτροπα και άσεμνα. Ο Θεόφορος αναφέρει μιά τελετή, τά «Φαλλήφορια», όπου διάφορες γυναίκες με άνδρες νάνους διέπρατταν άπεριγράπτα όργια. Άρπαδή οι Πάτριαι ήσαν τότε τίς ήταν στους άρχαιότερους χρόνους ή Κόρινθος.

Στάς Πάτρας, ανάμεσα σ' ένα τέτοιο περιβάλλον, έ 'Απόστολος 'Ανδρέας έφιλοξενήθη στο σπίτι ενός φίλου του, έ όποιος όνομαζέτο Σώσιος και έ όποιος έτιχε τότε να εινε άρρωστος και μάλιστα από άγίαρτην άρρώστια. Μά μόλις αυτός έβαλε άπάνω στο κεφάλι του Σώσιου τά χέρια του, τόν έγίατρεψε. Έτσι έ Σώσιος άπανήθηκε άμέσως τά είδηλα και ' έγινε Χριστιανός...

'Ανθύπατος τής 'Αχαΐας ήταν τότε έ Αιγεάτης. Αυτός είχε έναν ύψηλότη παράλυτο, πάσχοντα από κολλητική άρρώστια και φοβερά βασανιζόμενο. Η θαυματουργική δύναμις του 'Αποστόλου σηκώνει όρθιο τόν παραλυτικό, θεραπευμένο!...

Τά δυό αυτά θαύματα κοινολογούνται στάς Πάτρας. Όλη ή πόλις μιλεί για τόν παντοδύναμο Ξενο. Η Μαξιμίλλα, ή γυναίκα του Αιγεάτου, θέλει να μάθη περισσότερα και στέλνει τήν πιστή ύψηλότη τριά τής 'Εριδιαμία, ή όποια, κατά τόν παλαιό ιστορικό 'Επιγράμιο, είχαν ικανή και να ιδή και να μιλήσει και ν' άκούσει τόν 'Ανδρέα.

'Αλλά σέ λίγο άρρώσθησε και ή ίδια ή Μαξιμίλλα και κινήθηκε να πεθάνη. Οι γιατροί είχαν άπελπισθή. Τότε ή 'Εριδιαμία έτιρεξε, παρεκάλεσε τόν 'Ανδρέα, έ όποιος έπήγε στο σπίτι του 'Ανθυπάτου και έθεράπευσε τή γυναίκα του. Κι' έτσι έ Πρωτόκλητος εξακολούθησε να θαυματουργή στην πόλι τών Πατρών, ενώ συγχρόνως έδάρτιζε νέους πιστούς, έξομολογούσε και έδιδασκε κάθε μέρα, κοντά στην πηγή τής Δήμητρος, τής άποιας τού ψευτικο μαντείο άντικατέστησε ή εναγγελική του διδασκαλία. . . . Ο λαός τόν άκούε με θαυμασμό, άλλ' οι ιερείς τής 'Αφροδίτης και τού Βάχχου, πού έγαναν, μαζί με τήν πελατία τους, και τά μεγάλα τούς κέρδη, έδρασαν από λύσσα και περμιεμαν ενκαίρια για να ξεστονώσουν τόν άντιπροσωπο του Χριστού!...

***

Σέ κάποιον καιρό έ 'Ανθυπάτος Αιγεάτης έπήγε στη Ρώμη, προκαλειμένος από τόν Αυτοκράτορα Νέρωνα για ύποθέσεις τής 'Αχαΐας, πού ήταν ύποτέλης στους Ρωμαίους. Ο άδελφός του Αιγεάτου, έ Στρατοκλής, σοφός και μαθηματικός τών Αθηνών, πήγε τότε στάς Πάτρας για να τόν αντιπροσωπεύει κατά τήν άπουσία του. Μαζύ του έφερε και τόν πιστό του ύπηρέτη 'Αλκαμαν, έ όποιος επάθαινε πολύ συχνά προσβολές έπιληψίας. Ο 'Ανδρέας, μιά μέρα, βλέποντας τόν 'Αλκαμαν να λέγει κατά τής σεληνιασμένου, έφάνησε άπάνω του και τόν έθεράπευσε.

Τό γεγονός αυτό έκανε τόση έντύπωση στο σοφό Στρατοκλή για στη Μαξιμίλλα, όστε αυτοί και οι ύπηρέτες τους έδεχθησαν τό βάπτισμα από τόν 'Απόστολο και άμφερα διεκρίθησαν ότι εινε Χριστιανοί.

Σέ λίγον καιρό έ Αιγεάτης έπιστρέψε στάς Πάτρας. Μόλις μαθαινε τά συμβάντα, συλλαμβάνει τόν 'Ανδρέα και τόν φυλάκει. Τότε ή Μαξιμίλλα έδήςωσε στον άνδρα της ότι δεν θα κοιμηθί ποτέ μαζί του άν δεν άποφυλάξουν τόν Απόστολο κι' άν δεν γίνει κι' αυτός Χριστιανός. Κι' έ Αιγεάτης άπομιαίνει να θυνατώση τόν 'Απόστολο του Χριστού διά σταυρώσεως!...

***

Οι Ρωμαίοι στρατιώτες του 'Ανθυπάτου δένουν τόν 'Απόστολο και τόν οδηγούν στον τόπο του μαρτυρίου. Στο δρόμο ή κοινοταβία βραβεύεται άντιμετωχική με

τό Στρατοκλή, τή Μαξιμίλλα και μερικούς άλλους θαροαλέους πιστούς. Ο Μάρτυς ύπνώνει τή φωνή, τούς άποχωρετά και διακηρύττει τό Στρατοκλή 'Επίσκοπο Πατρών. . .

'Αλλ' οι Ρωμαίοι λογιχοφόροι θυμούνται. Βιάζονται να τόν φέρουν μιά όρα άσχητέρα στον τόπο του μαρτυρίου, στην πηγή τής Δήμητρος. Τόν χτυπούν με τίς λόγχες, τόν σπρώχνουν, τόν βρίζουν, ενώ οι φανατικοί ιερείς τών ειδώλων και έ αλοχρόδιος όχλος του οίχθουν πέτρες. . .

Χτυπημένος έ θεός 'Ανδρέας, στάζοντας ιδρώτα και αίμα, φτάνει τέλος στον τόπο του θανάτου. Εκεί βλέπει τό σταυρό πού τόν έπεριμένε, και ή χριστιανική αγάλλιας πλημμυρίζει τήν ψυχή του. Υψώνει και πάλι κυριαρχική τή φωνή του :

— 'Ο Σταυρό, κράει, σύμβολο τής σωτηρίας! Σύ, όστις έδέχθης τήν όφραύτητα και τήν ενόχρεση τών μελών του Σωτήρος, λάβε και μένα από τούς ανθρώπους και απόδόςέ με στο Διδάσκαλο!

'Επειτα, γαλήνιος, άπόρως, με τό πνευμα ήρωισμό πρós τόν ούρανό, έ 'Απόστολος 'Ανδρέας ύπέστη τό σταυρικό θάνατο, σέ ήλικία έβδομήντα έτών.

'Ο ιστορικός κ. Στ. Θωμόπουλος γράφει ότι ή κοινώς παραδεχόμενη γνώμη εινε ότι έ σταυρός έπί του όποιου εξαγραφθή το τιμιο όσμο του 'Αποστόλου, κατοσκευάσθη από δυό κομμάτια ξύλου έληάς, τά όποια διασπαιρώνοντο στη μέση λοξά, όστε να παριστάνουν τό σχήμα του γράμματος Χ. Π' αυτό και έ τέτοιος χριστός σταυρός λέγεται από τότε σταυρός του 'Αγιου 'Ανδρέου.

Η σταύρωσις έγινε στον τόπο όπου σήμερα ενδισκαται έ ιερός ναός του, κοντά στον άρχαιο ναό τής Δήμητρος, τόν όποιον άντικατέστησε. Ο μάρτυς σταυρωθή άνάποδα, δηλ. με τό κεφάλι πρós τά κάτω. Ο χρόνος πού έμαρτύρησε δεν εινε άκριβώς γνωστός, όλα όμως τά μαρτυρολόγια, παλιά και νεότερα, και τής Ανατολικής και τής Δυτικής 'Εκκλησίας, συμφώνως όρίζουν τόν έορτασμό τής μνήμης του τήν 30ην Νοεμβρίου.

***

'Ο 'Αγιος 'Ανδρέας έμεινε δυό μέρες στο σταυρό και πέθανε. Μετά τό θάνατό του, έ Στρατοκλής, πρώτος 'Επίσκοπος Πατρών, έξήτησε από τόν 'Ανθυπάτο τό τιμιο όσμο του 'Αγιου και, μετά πολλά βασίνα, τό έλαβε. Η παράδοσις λέγει ότι ή Μαξιμίλλα, με τά ίδια της τά χέρια έξεκρομώσε τό λείψανο του 'Αγιου 'Ανδρέου από τό σταυρό, τό άλειψε με πολύτμια άρώματα και τό έθαψε σέ λίθινο μνημείο, κοντά στη θεά του μαρτυρίου, δηλαδή κοντά στο γυαλό.

'Ο Αιγεάτης, ύστερ από λίγον καιρό, άρχισε να αισθάνεται βασανιστικές τύψεις για τόν άδικο θάνατο του 'Αποστόλου. Στο τέλος τρελλάθηκε, άνέθηκε στα Ψηλά 'Αλώνια, έπεσε στο γκρομό και σκοτώθηκε. Σ' ένα παμπάλαιο μαρτυρολόγιο διαβάζουμε ότι έ Αιγεάτης, μετά τή σταύρωσι του 'Αποστόλου, άνέθηκε σ' αλογό του για να τρέξει σ' όλη τήν 'Αχαΐα και να διακηρύξει τήν τιμορία του. Μόλις όμως έφτασε στα Ψηλά 'Αλώνια, τόν αλογο άφηναισε, έπεσε στον γκρομό και σκοτώθηκε μαζί με τόν καβαλλάρι του.

Κοντά στην πόρτα του ναού 'Αγιου Γεωργίου, όπου ύπάρχει τώρα τό Δημοτικό Σχολείο, ύπήρχε ένα μεγάλο τριμμένο λιθάρι, τό όποιο — κατά τήν παράδοσι — έβγαλε άντιόχηρη δυσωδία. Ο περιηγητής Σπέν, πού πέρασε από τās Πάτρας στο 1678, άκουσε τούς ντόπιους να λένε ότι στο λιθάρι αυτό εκάθησε έ Αιγεάτης για να διζάση τόν 'Απόστολο. Από τότε έ δυσωδής λίθος κατοεστράφη.

***

'Ο Σκότζος ιστορικός Φόρνταν, έ όποιος έγραψε για τ' άγια λείψανα του Μάρτυρος, λέγει τά έξης :

«Κατά τά μέσα τής Δ' έκατονταετηρίδος τά όστά του 'Αγιου 'Ανδρέου, τά όποια έμεναν άκόμη στάς Πάτρας, ήσαν υπό τήν έπιτήρησι ενός 'Ηρωιμένου όνόματι Ρηγοζίου. Κατά τό έτος 345 έ Αυτοκράτορ Κωνσταντίνος διάταξε να μεταφερθούν τά τιμαληή λείψανα του 'Αγιου στην Κωνσταντινούπολι. Τήν τρίτη όμοιο νύχτα, πρδ τής μετακινήσεως, Άγγελος

